

GODALNI ORKESTER, KORONA VAJA - PETIČ

In korona.....

Danes vam v poslušanje pošiljam glasbo za godalni orkester dveh romantičnih skladateljev.

Najprej prisluhnite skladatelju Jeanu Sibeliusu in skladbi ANDANTE FESTIVO.

<https://www.youtube.com/watch?v=FDVTHyPCM0Q>

Naslednji skladatelj, kateremu boste prisluhnilo je Edvard Grieg. Naslov skladbe je Iz Holbergovih časov.

Sestavljajo jo naslednji stavki:

1. Praeludij (Allegro vivace)
2. Sarabande (Andante)
3. Gavotte (Allegretto)
4. Zrak (Andante religioso)
5. Rigaudon (Allegro con brio)

<https://www.youtube.com/watch?v=kJ6AaBArhRw>

Želim vam prijetno poslušanje.

Ksenija

In nekaj zanimivosti o skladateljih

Jean Sibelius

(v resnici Johan Julius Christian Sibelius, tudi Janne Sibelius), **finski romantični skladatelj**, * 8. december 1865, Hämeenlinna, † 20. september 1957 v Järvenpää pri Helsinkih. Najbolj znan je po simfonični pesnitvi Finlandia.

Jean Sibelius je bil rojen leta 1865 kot sin Christiana Gustafa Sibeliusa in njegove žene Marie Charlotte Borg v Hämeenlinnu, švedsko govoreče družine. Oče, zdravnik, je želel, da bi sin študiral **pravo**, a ga je bolj zanimala glasba. Učil se je **klavir** in **violino**. Po maturi leta 1885 se je vpisal na študij prava na Finski *univerzi Imperial Alexander* (zdaj Univerza

Helsinki). Ta študij je pustil ter se vpisal na **konservatorij**, kjer je od leta 1885 do 1889 študiral glasbo. Študiral je tudi v **Berlinu** (1889-1890) in od 25. oktobra 1890 do 8. junija 1891 na **Dunaju**. Po vrnitvi na Finsko leta 1892 je postal profesor teorije in violine na helsinškem konservatoriju. Svobodni skladatelj je postal šele čez nekaj let, potem ko je dobil državno pokojnino in s tem finančno neodvisnost.

Pridružil se je finskemu narodnemu gibanju za osvoboditev države izpod carističnega jarma. Sibeliusova glasba je v tem našla svoj smisel, saj je z njo želel predstaviti portret Finske.

10. junija 1892 se je poročil z Aino Järnefelt (1871–1969). Leta 1904 se je družina preselila v svojo domačo Ainolo na obali jezera Tuusula. Sibelius je preživel dolga obdobja v tujini, tudi med letoma 1900-1901 z družino v Italiji. Komponiral in dirigiral je po raznih državah (Veliki Britaniji, Franciji in Nemčiji) in predstavljal svojo deželo svetu. Bil je tudi v Ameriki in Kanadi. Med letoma 1905-1922 je bil večkrat v Angliji.

Leta 1908 je Sibelius prestal resno operacijo raka na grlu. Leta 1926 je skoraj prenehal komponirati. V preostanku življenja je napisal le še nekaj večjih skladb. 1. januarja 1939 se je Sibelius udeležil mednarodne radijske oddaje na kateri je dirigiral svojo *Andante Festivo*. Predstava je ohranjena v prepisu gramofonski plošči in kasneje izdana na CD-ju. Med letoma 1939-1944 je Sibelius z ženo spet prebival v Helsinkih. Za 90. rojstni dan, leta 1955, je bilo organizirano splošno praznovanje. *Philadelphia Orchestra* pod vodstvom **Eugene Ormandyja** in *Royal Philharmonic Orchestra* pod vodstvom Sira **Thomasa Beechama** so bili le posebni prireditelji v čast njegove glasbe na Finskem.

Leta 1929 je prejel častno članstvo v londonski Royal Philharmonic Society.

Edvard Hagerup Grieg,

norveški skladatelj in pianist, * 15. junij 1843, Bergen, Norveška, † 4. september 1907, **Troldhaugen**, Bergen.

Grieg se je rodil v norveškem mestu **Bergen**. Njegov izvorni priimek je bil *Grieg*. Edvard je odrasel v glasbeni družini. Njegova mati Gesine je postala njegova prva učiteljica klavirja. Obiskoval je mnogo različnih šol in pogosto nosil primere svoje glasbe k pouku. Učencem je bila všeč, učiteljem pa ne. Bil je znan kot len učenec.

Poleti 1858 je Grieg spoznal družinskega prijatelja, norveškega violinista Bulla. Ta je opazil Edvardovo nadarjenost in ga poslal na nadaljnje izobraževanje v **Konzervatorij Leipzig**, ki ga je vodil **Ignaz Moscheles**.

Grieg se je v konservatoriju osredotočil na **klavir** in imel številne koncerte v **Leipzigu**. Ni mu bila všeč pretirana disciplina pri delu v konservatoriju, a je kljub temu dosegal visoke ocene na vseh področjih, razen pri **orglah**, ki so bile tedaj obvezen predmet za pianiste. Spomladi leta 1860 je preživel smrtno nevarno pljučno bolezen. Naslednje leto se je uveljavil kot koncertni pianist v Karlshamnu na Švedskem. Leta 1862 je zaključil svoje šolanje v Leipzigu in imel prvi koncert v svojem rojstnem mestu Bergnu, kjer je igral **Beethovno Patetično sonato** (iz Griegovih lastnih posnetkov iz kasnejšega življenja lahko razberemo, da je bil odličen pianist).

Leta 1863 je Grieg šel v **Kopenhagen** na **Dansko** in tam ostal tri leta. Spoznal je danska skladatelja **J. P. E. Hartmanna** in **Nielsen Wilhelma Gadea**. Spoznal je tudi svojega kolega, norveškega skladatelja **Rikarda Nordraaka** (skladatelja norveške himne), ki je postal njegov dober prijatelj in navdih. Skupaj sta ustanovila združenje Evterpe za širjenje nordijske glasbe. Nordraak je kmalu umrl in Grieg je njemu v čast napisal pogrebno koračnico. Grieg

je bil tesno povezan z Bergenskim Filharmoničnim Orkestrom in ga je celo vodil med letoma 1880 in 1882.

Leta 1865 je odpotoval v Italijo, kjer je v Rimu srečal [Ibsena](#). Ob vrnitvi na Norveško je postal dirigent Filharmonije, leta 1867 pa ustanovil Norveško glasbeno akademijo. 11. junija 1867 se je Grieg poročil s svojo sestrično Nino Hagerup. Naslednje poletje je Grieg napisal svoj Koncert za klavir v a – molu, medtem ko je bil na počitnicah na Danskem.

Leta 1868 je [Franz Liszt](#), ki do tedaj še ni srečal Griega, norveškemu ministrstvu za šolstvo poslal priporočilo zanj, zaradi česar je Grieg dobil podporo za potovanja. Spoznala sta se v Rimu leta 1870. Pregledala sta Griegovo sonato za violino št. 1, ki je bila Lisztu zelo všeč. Ob njunem drugem srečanju je Grieg s seboj prinesel rokopis svojega klavirskega koncerta, ki ga je Liszt začel takoj igrati (vključno z orkestralnimi deli). Lisztova izvedba je navdušila njegovo občinstvo, čeprav ga je Grieg opozoril, da je prvi stavek igral prehitro. Liszt je Griegu svetoval tudi glede instrumentacije.

Leta 1876 je Grieg ustvaril spremljavo za premiero Ibsenove igre Peer Gynt na prošnjo samega avtorja. Mnogi odlomki iz dela so postali zelo popularni v obliki orkestralnih suit ali klavirskih priredb.

Leta 1888 je Grieg spoznal [Čajkovskega](#) v Leipzigu. Pretresla ga je njegova žalost. Čajkovski je Griegovo glasbo zelo cenil in hvalil njeno lepoto, izvirnost in toplino.

Griegu je kasnejše življenje prineslo slavo, a ne bogastva. Norveška vlada mu je dodelila pokojnino.

Edvard Grieg je umrl po dolgi bolezni jeseni leta 1907, star 64 let. Tisoče ljudi je prišlo na pogreb v spomin na pokojnega umetnika. Na njegovo željo so igrali njegovo lastno pogrebno koračnico in pogrebno koračnico Frederica Chopina. Njegov pepel in pepel njegove žene sta zapečateni v gorski grobnici blizu njegove hiše, Troidhaugen.

Grieg je narodni skladatelj, ki ga je navdihovala norveška ljudska glasba. V zgodnjih delih najdemo simfonijo in sonato za klavir. Napisal je tudi tri sonate za violino in klavir ter sonato za čelo. Zaradi njegovih kratkih skladbic za klavir, ki so bile pogosto zasnovane na norveških ljudskih melodijah in plesih, so ga začeli klicati Chopin severa.

Med Griegovimi najbolj znanimi deli so Koncert za klavir v a - molu, Op. 16, deset knjig skladb za klavir in njegova spremljava za Ibsenovo igro Peer Gynt, še posebej *Jutro* in *V dvorani gorskega kralja*. Čeprav je *V dvorani gorskega kralja* postala ena najbolj priljubljenih Griegovih izdelkov, njemu ni bila pretirano všeč. V pismu prijatelju jo je opisal kot "peklensko stvar, ki zaudarja po kravjekih in provincializmu".

Še ena izmed njegovih znanih stvaritev je *Holberg Suite*, izvirno napisana za klavir, a kasneje prirejena za godalni orkester. Še vedno pa je najbolj priljubljen klavirski koncert. Počasni stavek z ljudskimi melodijami je morda najuspešnejši del koncerta. Napisal je tudi pesmi z besedili [Heinricha Heinea](#), [Johanna Wolfganga von Goetheja](#) in drugih v op. 4 in op. 48.